

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 40, 46¹ IR 74 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-5273(2)

Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2022 m. balandžio 22 d. sprendimo Nr. SV-S-466 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Nepritarti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 40, 46¹ ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-5273(2) (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad „elektros vartotojas, vartojantis elektrą iš skirstomųjų tinklų, perkantis elektrą iš paskirstytos elektros energijos gamintojų, gaminančių elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių ir tiekiančių elektrą į skirstomuosius tinklus, turi mokėti tik už elektros skirstymo paslaugą, bet neturi mokėti už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais, taip pat už sisteminę paslaugą ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, jei paskirstytos elektros energijos gamintojas nėra finansuojamas lėšomis už viešuosius interesus atitinkančių paslaugų energetikos sektoriuje teikimą“. Tokį reglamentavimą siūloma taikyti tik tokiu atveju, jeigu tiek elektros energijos gamintojo įrenginiai, tiek elektros energijos vartotojo vartojimo vieta yra tos pačios savivaldybės teritorijoje. Pažymėtina, kad elektros energijos vartotojai, prisijungę prie skirstomųjų tinklų bet kurioje Lietuvos teritorijos vietoje, yra laikomi prisijungusiais prie visos elektros energetikos sistemos. Šios sistemos stabilų ir patikimą veikimą užtikrina elektros energijos perdavimo sistemos operatorius (toliau – perdavimo sistemos operatorius), vykdydamas elektros energetikos sistemos dispečerinį valdymą, balansavimą, reikiamų elektros energetikos sistemos balansavimo pajėgumų užsakymą, totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevenciją ir likvidavimą ir kitą elektros energijos perdavimo veiklą. Perdavimo sistemos operatorius perdavimo veiklai vykdyti iš elektros energijos rinkos dalyvių įsigyja papildomas paslaugas. Papildomų paslaugų įsigijimo sąnaudos yra įtraukiamos nustatant perdavimo paslaugos kainos viršutinę ribą kaip atskira papildomų paslaugų įsigijimo dedamoji prie perdavimo paslaugos kainos, t. y. sudaro dalį perdavimo paslaugos kainos (tarifo). Kiekvienas elektros energijos vartotojas prisideda prie elektros energijos sistemos veikimo užtikrinimo sąnaudų padengimo, todėl, padarius išimtį kuriai nors elektros energijos vartotojų grupei, tos grupės dalį sąnaudų turėtų padengti likę elektros energijos vartotojai. Tokiu būdu siūlomas reguliavimas sudarytų sąlygas šių asmenų diskriminacijai. Pažymėtina, kad 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento ([ES](#)) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (toliau – Reglamentas ([ES](#)) 2019/943) 18 straipsnio 1 dalyje reglamentuojamas tinklų operatorių taikomų prieigos prie tinklų mokesčių, įskaitant mokesčius už naudojimąsi tinklais, nustatymas. Reglamente ([ES](#)) 2019/943, be kita ko, nustatyta, kad mokesčiai už naudojimąsi tinklais turi būti taikomi nediskriminuojant, todėl, manytina, kad Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas prieštarauja šiai Reglamento ([ES](#)) 2019/943 nuostatai.

Priėmus Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus būtų didinama finansinė našta likusiems elektros energijos vartotojams, tačiau šis neigiamas poveikis nėra įvertinamas, taip pat nėra

įvertinamas siūlomų paramos priemonių paskirstytosios elektros energijos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai proporcingumas, neatskleidžiama, kokios šiuo metu yra esminės teisinio reguliavimo kliūtys, stabdančios paskirstytosios elektros energijos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, dėl kurių reikia imtis papildomo finansinio skatinimo priemonių.

2. Reglamento [\(ES\) 2019/943](#) 18 straipsnio 1 dalyje taip pat nustatyta, kad „metodas, naudojamas tinklo mokesčiams nustatyti, nešališkai remia visos sistemos efektyvumą ilguoju laikotarpiu, taikant kainų signalus vartotojams ir gamintojams, ir visų pirma taikomas taip, kad nebūtų teigiamai ar neigiamai diskriminuojama elektros energijos gamyba prie skirstymo lygmens ir prie perdavimo lygmens prijungtais įrenginiais“. Kadangi Įstatymo projektu siūloma atleisti nuo mokėjimo už nurodytas paslaugas elektros energijos vartotojus, vartojančius elektrą iš skirstomųjų tinklų iš paskirstytosios elektros energijos gamybos, tai yra elektros energijos gamybos įrenginių, kurie prijungti prie skirstomųjų tinklų, įsigaliojus tokioms nuostatomis būtų sukurtos palankesnės sąlygos gamybai prie skirstomųjų tinklų, todėl, manytina, kad toks reguliavimas prieštarautų nurodytai Reglamento [\(ES\) 2019/943](#) nuostatai.

3. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama, kad „Įstatymo projektą parengti paskatino siekis konkrečiomis priemonėmis paskatinti paskirstytosios elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, taip užtikrinant greitesnę paskirstytos elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, greičiau augančią Lietuvos energetinę nepriklausomybę, greičiau mažėjančią elektros energijos importą, sudaryti geresnes galimybes atsinaujinančios energetikos plėtrai be tiesioginės valstybės paramos.“ Pažymėtina, kad Reglamento [\(ES\) 2019/943](#) 18 straipsnio 1 dalyje reglamentuojant tinklų operatorių taikomus mokesčius už naudojimąsi tinklais taip pat nustatoma, kad šie mokesčiai „neapima nesusijusių sąnaudų, kuriomis remiami nesusiję politikos sričių tikslai“. Taigi, Įstatymo projekto nuostatos taip pat galimai prieštarautų nurodytai Reglamento [\(ES\) 2019/943](#) nuostatai.

Papildomai pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 369 „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 16, 17, 20, 21¹, 22, 22², 23, 31, 39, 41, 48², 48³, 48⁴, 49, 58, 59, 67, 71¹, 72 ir 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 49 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ ir 20³ straipsniais įstatymo, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 20¹, 21, 22, 23, 26, 29, 49, 50, 55, 56, 57, 63 straipsnių, dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, 54 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1001 5, 7 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 3 straipsnio, 1 ir 2 priedų pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 50, 69, 84, 86 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ pateiktuose Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti įstatymų pakeitimų projektuose siūloma nustatyti reguliavimą, kuris sukurs palankesnes sąlygas atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektros energijos gamybos įrenginių plėtrai ir prisidės prie Įstatymo projektą parengti paskatinusio siekio.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras